

T.C
YARGITAY
4. HUKUK DAİRESİ

Esas   **Karar**
200/6404   **2008/7002**

YARGITAY İLAMI

MAHKEMESİ   **:Bursa Asliye. 1. Hukuk Hakimliği**
TARİHİ   **:06/12/2006**
NOSU   **:2005/245-2006/627**
DAVACI   **:Bursa Barosu başkanlığı vd. adlarına Avukat Ali Arabacı**
DAVALI   **:Recep Tayip Erdoğan adına Avukat Fatih Şahin**

Davacı Bursa Barosu Başkanlığı vd. vekili Avukat Ali Arabacı tarafından, davalı Recep Tayip Erdoğan aleyhine 06/06/2005 gününde verilen dilekçe ile yargı kararının uygulanmaması nedeniyle manevi tazminat istenmesi üzerine yapılan yargılama sonunda; Mahkemece davanın reddine dair verilen 06/12/2006 günlü kararın Yargıtay'da duruşmalı olarak incelenmesi davacılar vekili tarafından süresi içinde istenilmekle, daha önceden belirlenen 29/04/2008 duruşma günü için yapılan tebligat üzerine temyiz eden davacılar vekili Avukat Ali Arabacı (kendisine asaleten diğer davacılara vekaleten) ile karşı taraf davalılardan Recep Tayip Erdoğan vekili Avukat Fatih Şahin ve Oğuz Kaan Köksal vekili Avukat Zeki Şengür geldiler, diğer davalılar adlarına gelen olmadı. Açık duruşmaya başlandı. Süresinde olduğu anlaşılan temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve hazır bulunanların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra taraflara duruşmanın bittiği bildirildi. Dosyanın görüşülmesine geçildi. Tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği görüldü.

1-Davacılar Bursa Barosu başkanlığı, Doğayı ve çevreyi koruma Başkanlığı, Eralp Atabek, Fethiye Altınbaş, Kadriye Gökçadır, Burak Giray, Nezih Sütçü, İsmail İşyapan, Nalan Bener, Okan Dursun, N. Sinan Doğan, Erol Çiçek ve Ş. Cankat Taşkın'ın temyiz itirazları dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik görülmemesine, özellikle idare mahkemesi davalarında taraf olmamaları veya idari davalarının ehliyet yönünden reddedilmiş olması, o davalarda vekil olarak görev yaptıkları konusunda bir delil bulunmamasına ve doğrudan zarar gören durumunda olmadıklarına göre yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazları reddedilmelidir.

2-Davacılar Ali Arabacı, Cevdet Altun, Yahya Şimşek, Cumhur Özcan ve Şenay Özeray'ın temyiz itirazlarına gelince; dava idari yargı kararlarının uygulanmaması nedenine dayalı manevi tazminat isteklerine ilişkindir. Mahkemece davanın reddine karar verilmiş ve karar davacılar tarafından temyiz edilmiştir.

a)Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere, özellikle delilerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görülmemesine göre davalılar Oğuz Kaan Köksal ve Hikmet Şahin İdare mahkemesi iptal kararlarının verildiği tarihteki görev ve yetki sınırları itibarıyla bu kararların uygulanması hakkında karar verebilecek konumda olmamaları nedeniyle bu davalılara yönelen temyiz itirazları reddedilmelidir.

b)Davalılar Recep Tayip Erdoğan, Zeki Ergezen ve Mehmet Turgut'a yönelen temyiz itirazlarına gelince; 09.12.1997 tarihli Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile izin verilen nişasta fabrikasının kurulacağı bölgenin tarım alanı olması nedeniyle fabrikanın nitelik ve kapasitesi itibarıyla ağır doğa ve çevre zararlarına yol açacağı iddia edilerek idare mahkemesine iptal davası açılmıştır. Bundan sonra yeni idari kararlar ile fabrika inşaatı için

2007/6404-2008/7002

Ruhsat verilmiş, fabrikanın kurulduğu taşınmaz imar planı değişiklikleri ile önce Büyükşehir daha sonra Gemlik Belediyesi yetki alanı içine alınmıştır. Bu arada fabrika için Bayındırlık Bakanlığınca deşarz emisyon izni de verilmiştir. Tüm bu kararlar hakkında da yeni iptal davaları açılmış en son 2004 yılı içinde kesinleşen idare mahkemesi kararları ile söz konusu fabrikanın kurulmasına izin veren tüm idari kararlar davacıların dayandığı gerekçeler doğrultusunda iptal edilmiştir.

İdare mahkemesinin iptal kararlarının kesinleşmesinden sonra davacılar, bu kararları uygulamakla görevli olan davalılara yazılı uyarı ile bildirim yaparak iptal kararları doğrultusunda uygulama yapılmasını istemişlerdir. İdare hukukunun genel kuralları içerisinde asıl olan, bir idari kararın iptali halinde, iptal edilen karardan önceki durumun sağlanmasıdır. Ancak ne var ki dava konusu olayda davalılar bu konuda üzerlerine düşen görevi yerine getirmemişlerdir. İptal edilen idari kararlar nedeniyle fabrika tamamen izinsiz ve ruhsatsız hale gelmiş olduğundan faaliyetlerine son verilmesi gerekir. Yapılmış olan son düzenlemeye göre bu yetki Gemlik Belediye Başkanlığına ait olduğu halde bu yönde bir işlem yapılmadan sadece fabrikaya iptal kararlarına uyması yönünde şekli bir uyarı yapılmakla yetinilmiştir. Bu ise iptal kararlarının uygulandığı anlamına gelmez. Fabrikanın kurulup faaliyete geçmesi için gerekli izinleri vermiş olan Bayındırlık Bakanlığı iptal kararlarından sonra bu izinleri geri alması gerektiği halde bu yönde işlem yapıldığı konusunda hiçbir delil yoktur. Söz konusu fabrika Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu kararı üzerine kurulmaya başlanmış bu karara karşı ve bundan sonraki diğer idari kararlara karşı açılmış olan iptal davaları nedeniyle verilen yürütmeyi durdurma kararları üzerine bizzat davalı Başbakan tarafından imzalanmış olan 6.6.2003 tarihli yazı ile fabrikanın işletilmesine devam edilmesi bildirilmiştir. İptal kararlarının kesinleşmesinden sonraki aşamada ise yapılan yazılı bildirimle rağmen iptal kararlarının uygulanması yönünde bir işlem yapmadığı gibi 6.6.2003 günlü yazıdaki görüş doğrultusunda fabrikanın faaliyetine imkân verecek yeni idari ve yasal düzenleme arayışları içerisine girdiği anlaşılmaktadır. Böylece adı geçen üç davalı yetki ve görev itibarıyla idare mahkemesi kararlarını uygulama imkânına sahip iken bunun gereğini yerine getirmemişlerdir. Bu nedenle yargı kararlarının uygulanmasından doğan zararlardan İYUK'nun 28. maddesi uyarınca şahsen sorumludurlar.

Davacılar Ali Arabacı ile Cevdet Altun yaşadıkları bölgede kurulmak istenilen fabrikanın verimli tarım alanları içerisinde yer aldığı, böyle bir yerde sanayi tesisi kurulmasının tarım alanlarının azalmasına yol açacağı, doğa ve çevreye zarar vereceği düşüncesi ile açmış oldukları idari davalar ile bunun önlenmesini amaçlamışlardır.”özel hayatında sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama haklarının (Anayasa madde 56 –Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi madde 8)” korunması amacıyla açılan davalarda davacılar Yahya Şimşek, Cumhur Özcan ve Şenay Özeray vekillik görevi üstlenerek hukuki yardımda bulunmuşlardır. Açılan idari davalar sonucunda fabrikanın büyüklüğü ve niteliğine göre tarım alanı içerisinde kurulmasının hukuka uygun olmadığı temel gerekçesi ile iptal edilmiştir. Bundan sonra yapılması gereken kesinleşen idare mahkemesi kararlarının hiçbir surette değiştirilmeden ve gecikmeden uygulanmasıdır. (Anayasa madde 138/4) Ancak yukarıda açıklandığı üzere idare mahkemesi kararlarının uygulanması mümkün olmamıştır.

Herkes medeni hak yükümlülüklerinin karara bağlanmasının bir yargı yerinden isteme hakkına sahiptir. (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi madde 6/1) Şüphesiz bu hak yargı kararlarının uygulanmasını da kapsamaktadır. Bunun aksini düşünmek yasaların bağlayıcılığı ve hukukun üstünlüğü üzerine kurulmuş olan hukuk devleti ilkesine de uymaz.

2007/6404-2008/7002

Davacılar Ali Arabacı, Cevdet Altun, Yahya Şimşek, Cumhur Özcan ve Şenay Özeray zorlu, uzun ve karmaşık bir yargılama sürecine dahil olmuşlar ve yetkililerin lehlerine verilen kararlara uymasını sağlamak için ayrıca uğraşı göstermişler, ancak tüm bunlara rağmen istedikleri sonuca ulaşamamışlardır. Böyle bir durum hukukun üstünlüğü ile yönetilen devletin temel ilkelerinin ihlal edilmesi anlamına geldiğinden, davacıların medeni hakları kapsamındaki sosyal kişilik değerlerine zarar verildiği kabul edilmeli ve olayın gösterdiği tüm özellikler değerlendirilmek suretiyle uygun miktarda manevi tazminat verilmelidir. Mahkemece bu yönler üzerinde durulmadan yazılı şekilde davanın tümünden reddine karar verilmiş olması doğru olmadığından kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda (2/b) nolu bentte gösterilen nedenlerle davacılar Ali Arabacı, Cevdet Altun, Yahya Şimşek, Cumhur Özcan ve Şenay Özeray yararına BOZULMASINA, davalılar Oğuz Kaan Köksal ve Hikmet Şahine yönelen temyiz itirazlarının (2/a) nolu bentte, diğer davacıların temyiz itirazlarının ise ilk bentte gösterilen nedenlerle reddine ve temyiz eden davacılar Ali Arabacı, Cevdet Altun, Yahya Şimşek, Cumhur Özcan ve Şenay Özeray yararına takdir olunan 550.00 YTL duruşma avukatlık ücretinin davalılara yükletilmesine ve peşin alınan harcı istek halinde geri verilmesine 26/05/2008 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Ülkü Aydın	Mustafa Kıcalıoğlu	Mehmet Uyumaz	Ali Sezgin (M)	Sadık Demircioğlu (M)

KARŞI OY YAZISI

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlara yasaya uygun gerektirici nedenlere, özellikle delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görülmemesine göre yerinde bulunmayan temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun olan hükmün onanması görüşünde olduğumuzdan sayın çoğunluğunun bozma kararına katılmıyoruz. 26/05/2008

Üye	Üye
Ali Sezgin	Sadık Demircioğlu

Karşılaştırıldı

MTT